

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Johannes Võhma

**RIIKLIKE MEETMETE RAKENDAMISE MÕJU TERRORIAKTIDE OLEMUSELE:
ANALÜÜS HIINA NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Urmas Hõbepappel, MA

Tartu 2019

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

(töö autori allkiri)

Kaitsmine toimub/kuupäev/ kell/kellaaeg/
...../aadress/ auditooriumis/number/.

Retsensent: /nimi/ (...../teaduskraad/),
..... /amet/

Lühikokkuvõte

Hiina Rahvavabariigi alla kuuluvates Xinjiaangi ja Tiibeti piirkondades toimusid 2008. ja 2009. aastal enneolematult suuremahulised ülestõusud, millesarnast pole esinenud juba mitukümmend aastat. Hiina valitsus võttis 2010. aastal vastu uue vastupanumeetmete reformi, mis lubas kohalikel jõustruktuuridel kasutada suuremal määral vägivaldseid meetmeid ülestõusude mahasurumiseks. Järgnevatel sagesid rünnakud ning nende olemus nende kahes piirkonnas muutus. Käesoleva uurimustöö raames uurib autor, millised muutused on toimunud pärast 2010. aasta vastupanumeetmete reformi Hiina Rahvavabariigis esinevate terroriaktide puhul. Terrorirünnakute algandmed pärinevad Globaalse Terrorismi Andmebaasist ning olemuse mõistmiseks uuritakse täpsemalt muutuseid rünnakute korraldajate seas, rünnakute läbiviimise metoodikas ning rünnakute sihtmärkide puhul Xinjiaangi ja Tiibeti regioonides.

Uurimustöö tulemusena selgus, et terrorirünnakute arvulise kasvuga muutusid ka teised omadused rünnakute juures. Xinjiaangi puhul korraldasid rünnakuid üha rohkem uiguuri päritolu terroristid, kellel olulised sidemed suuremate terrorirünnakutega puudusid, uue meetodina võeti kasutusse sihtmärkide süüdamine rünnaku käigus, mida varasemal perioodil andmete põhjal ei esinenud ning rünnaku sihtmärgiks sattus vähem tsiviilisikuid ning rohkem jõustruktuuride esindajaid ning nendega seotud tegutsejad, nagu kohalik omavalitsus. Tiibeti puhul tavapäraste rünnakute arv ei kasvanud, kuid kasvas massiliselt enesesüütamiste arv, mille Hiina valitsus kuulutas terroriaktikna klassifitseerivaks teoks aastal 2015. Uurimustöö tulemusena selgub, et ühe tegutsejana mõjutas 2010. aasta reform oma tulekuga terrorismi olemust Xinjiaangi ja Tiibet piirkonnas.

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Terrorismi mõiste ja vastupanuliikumiste vastased meetmed: teoreetiline ülevaade	6
2. Metoodika	7
3. Terrorismi tõus Xinjiangis ja Tiibetis	8
4. Terrorismi analüüs Xinjiami ja Tiibeti regioonide põhjal	9
4.1 Xinjiami vastupanuliikumiste analüüs	9
4.1.1 Vastupanuliikumine Xinjiangis 2008-2010	12
4.1.2 Vastupanuliikumine Xinjiangis 2011-2017	13
4.2 Terrorism Tiibetis	14
5. Arutelu	16
5.1 Xinjiami piirkond	16
5.2 Tiibeti piirkond	21
Kokkuvõte	23
Lisad	25
Tabel 1 „Xinjiangis toimunud terroriaktid 2008-2017“	25
Tabel 2 „Tiibetis toimunud terroriaktid“	28
Tabel 3 „Tiibetis toimunud enesesüütamised“	29
Kasutatud kirjandus	30

Sissejuhatus

Käesoleva töö eesmärk on uurida, kuidas on Hiina Rahvavabariigi riiklike terrorismivastaste meetmete rakendamine 2008-2018 muutnud vastupanuaktide olemust Xinjiaangi ja Tiibeti regioonides. Püstitatud eesmärgi saavutamiseks kasutame andmeid Globaalse Terrorismi Andmebaasist, et analüüsida terroriaktide iseloomu, mis on toimunud Xinjiaangi ja Tiibeti regioonides sel ajaperioodil. Andmed liigitatakse nii toimumispäiga kui ka ajalise liigutse alusel eristamaks terroriakte erinevates piirkondades erinevatel aegadel. Olemuse muutumise tuvastamiseks võrdleme kolme tunnust iga terroriakti puhul: terroriakti korraldaja, terroriakti metoodika ning terroriakti sihtmärk.

Esimeses peatükis antakse lugejale teoreetiline taustainfo antud teema mõistmiseks. Teises peatükis on tutvustatakse uurimuse läbiviimise metoodikat. Kolmandas peatükis kirjeldatakse terrorismi teoreetilist olemust uuritavates piirkondades. Neljas peatükk kirjeldab terrorismi olemuse avaldumist kolme käsitletava kategooria põhjal mõlemas piirkonnas. Viies peatükk koosneb uurimustöö arutelust, kuidas esile toodud andmeid seletada ning töö lõppeb üldistava kokkuvõttega

Uurimistöö fookuses olevate piirkondade vastupanuliikumiste olemus on olnud sel perioodil muutlik ning valitsus on rakendanud mitmeid vastumeetmeid vastupanuliikumiste vastu võitlemiseks. 2008. ja 2009. aastal toimusid Xinjiaangi ja Tiibeti regioonides laiaulatuslikud ülestõusud, millele vastas valitsus vastupanuvastaste meetmete karmistamisega 2010. aastal.

Uurimustöö tulemusena selgub, et 2010. aasta vastupanumeetmete vastane reform on mõjutanud terrorismi olemuse kujunemist Xinjiaangi ja Tiibeti regioonides. Pärast 2010. aastat on toimunud mitmeid muutuseid terroriaktide olemuses: Xinjiaangis on rünnakute läbiviimisel võetud kasutusele uusi meetodeid, rünnakuid korraldavad varasemalt vähemaktiivsed rühmad ning rünnakute sihtmärgiks langeb vähem tsiviilelanikke ning rohkem jõustruktuuride esindajaid. Tiibetis sarnaste terrorirünnakute kasvu ei täheldatud, kuid kasvas hüppeliselt enesesüütamiste arv, mis on alates 2015. aastast käsitletav kui terroriakt ning pärast seda esinenud langevas trendis. Mõlemas käsitletud piirkonnas on terroriaktide arv jätkuvalt kõrgem kui see oli enne 2010. aasta reformi, mis uuritud andmete põhjal tundub olevat üks põhjustest, miks vastupanuliikumiste aktiivsus on kasvanud ning oma olemuselt muutunud.

1. Terrorismi mõiste ja vastupanuliikumiste vastased meetmed: teoreetiline ülevaade

Melbourne'i ülikooli teadur Igor Primoratz pakub terrorismi selgitamiseks välja järgneva mõtte: „terrorism on tahtlik vägivalla kasutamine või kasutamisega ähvardamine süütute inimeste vastu eesmärgiga mõjutada inimesi tegudele, mida nad muidu ette ei võtaks“ (Primoratz, 2002). Lisaks sellele, lisab ta: „Terrorismil on kaks sihtmärki (Primoratz, 2002). Ühte inimest või gruppi rünnatakse otse, et mõjutada teist inimest või gruppi tegema midagi, mida nad muidu ei teeks (Primoratz, 2002) Vägivaldsed vastupanuliikumised on tihti segunenud kohaliku elanikkonnaga ning seetõttu on raske tuvastada, kes on vastupanuliikumiste vahetus liikmed. Iga režiimi huvides on vägivaldne vastupanuliikumine neutraliseerida (Kress & Szechtman 2009, 578). Võtmerolli mängib siinjuures teave, sest režiimi jõud võivad vastupanuliikumise vastu ka jõudu kasutada, põhjustades põhjendamata kannatusi tsiviilelanikkonnale (Kress & Szechtman 2009, 578). Ent see soodustab omakorda lisaks vastupanuliikumise füüsilise jõu kasvule ka toetust kohaliku elanikkonna hulgas (Kress & Szechtman 2009, 578)

Terrorismiaktidele vastavad riigid meetmetega, mille eesmärk on pärssida võimalike rünnakute toimumist tulevikus (Anderton 2006, 444). Eesmärgiks on mõjutada terroristidele kättesaadavaid vahendeid ja/või toetusmäära piirkonnas (Anderton 2006, 444). Meetmete rakendamine võib kaasa tuua rünnakute olemusega seotud muutusi: sihtmärgi klassifikatsiooni muutumine, rünnakute tiheduse muutumine, kasutatava relvastuse muutumine. Meetme ning piirkondliku terrorismi olemusest sõltub, millised muutused tekkida saavad (Anderton 2006, 444). Vahenditest sõltuva terrorismi takistamiseks tuleb valitsusel tarvitusele võtta abinõud, mis takistavad edaspidi rünnakute läbiviimiseks vajalike vahendite omamist ja omandamist (Anderton 2006, 444). Juhul, kui määravaks teguriks on kohalike toetus, siis peab valitsuse tegevus olema suunatud selle muutmiseks terroristide poolelt valitsuse poolele (Anderton 2006, 444)

Käesoleva töö eesmärk on uurida, kuidas on Hiina Rahvavabariigi riiklike terrorismivastaste meetmete rakendamine 2008-2018 muutnud vastupanuaktide olemust Xinjiaangi ja Tiibeti regioonides. Töö raames uuritakse terrorismi olemust kolme tunnuste põhjal (rünnaku korraldaja, rünnaku läbiviimise meetod ning rünnaku sihtmärk), mis on kõige selgemalt tuvastatavad tunnused terrorismi avaldumise puhul.

Varasemalt on sarnase uurimuse viinud läbi Joshua Tschantret, kelle töö käsitles Xinjiaangi terrorismi arengut pikema perioodi jooksul ning kes kasutas andmete algallikana Global Terrorism Database'i. Tema uurimuse tulemustest selgus, et mõnel juhul on rangete meetmete kasutamine Xinjiaangi piirkonnas vähendanud suuremate protestiaktisioonide ja organiseeritud grupirünnakute osakaalu, samal ajal on suurenenud üksiküritajate ja enesetapurünnakute osakaal (Tschantret 2018, 581). See võib viidata asjaolule, et rakendatud meetmed mõjusid tõhusalt nii kohalike toetuse kui ka vahendite vähenemisele (Tschantret 2018, 581). Käesoleva uurimustöö eripärasus seisneb nüüdisaegses ajaraamis ning kahe erineva piirkonna uurimine sama raamistiku alusel, mille kohta autor sama tüüpi uurimusi leidnud pole.

2. Metoodika

Töö metoodika on ülesehitatud kahes etapis. Esimeses etapis kogutakse andmeid Xinjiaangi ja Tiibeti piirkondades toimunud terrorismiaktide ning nende suhtes rakendatud meetmete kohta Globaalsest Terrorismi Andmebaasist (*Global Terrorism Database* ehk *GTD*). Andmebaas on avalikult kättesaadav ning sisaldab 1970-2018 toimunud terrorismiaktide lühikirjeldusi koos sündmuse tunnustega. Käsitletud on nii siseriiklikud kui rahvusvahelised rünnakud, mida on arvuliselt antud perioodil toimunud rohkem kui 180 000 korda. Andmebaasi haldab rahvuslik konsortsium terrorismiaktide uurimiseks ning terrorismiaktide reageerimise uurimiseks (START) (Globaalne Terrorismi Andmebaas, 2018). Käesoleva uurimustöö raames vaadeldakse ainult Xinjiaangi ja Tiibeti piirkondades toimunud vastupanuliikumiste sooritatud rünnakuid, sõltumata korraldajast, metoodikast või sihtmärkidest.

Järgmise sammuna korrastatakse ja rühmitatakse kogutud andmed toimumisaja ja piirkonna järgi. See loob tingimused terrorismiaktide ning rakendatud meetmete mõju analüüsimiseks mõlemas piirkonnas. Andmed seatakse kronoloogilisse järjekorda alustades kõige varasemast. Teine etapp on andmeanalüüs loodud andmekogude toel. Kõigepealt analüüsitakse piirkondi eraldi, nii Tiibetis kui ka Xinjiaangi provintsis toimunud terrorirünnakuid eelpool mainitud tunnuste põhjal, seejärel uuritakse tunnuste muutuseid meetmete rakendamise eelselt ja järgselt. Uuritavad andmed jäävad ajavahemikku 2008-2018.

Globaalse Terrorismi Andmebaasi kasutamine on sellise uurimuse puhul mõistlik, sest andmebaasi ülesehituse isearärsusest on võimalik filtreerida toimunud sündmusi selle töö analüüsi osas kasutatud tunnuste kaupa. Suure lisandväärtuse toob asjaolu, et seda andmebaasi andmekogujad

on kuue erineva emakeelega inimesed (inglise, prantsuse, hispaania, vene, araabia ning mandariini keele valdajad) (LaFree & Dugan 2007, 26). Antud andmebaasi nõrkus on väheste detailide olemasolu ning detailsete viidete puudumine, mis annab mõne rünnaku kohta vaid paari lause jagu infot, mida analüüsida. See pole antud töö raames nii oluline, kuid kvalitatiivsemat analüüsi teostades tasub kaaluda detailsemaid andmeallikaid.

3. Terrorismi tõus Xinjiangis ja Tiibetis

2008. aastal toimus Hiina Rahvavabariigi kontrolli all olevas Tiibetis ülestõusude laine, mille sarnast nähti viimati 1950ndatel pärast Tiibeti valitsuse laialisaatmist (Topgyal 2011, 183). Saamaks ülevaadet selle ülestõusu suurusest, tuleb tõdeda, et aastatel 1987-1993 toimus Tiibetis kokku 144 meelevaardust. 2008. aasta kevadel toimus Tiibeti aladel 130 meelevaardust, mis on kordades tavalisest sagedusest rohkem (Topgyal 2011, 183-184). 2009. aastal toimus Hiina Rahvavabariigi kontrolli all olevas Xinjiangis ülestõusude laine, millest kujunes tänapäeva Hiina üheks verisemaks mässuks, mille käigus hukkus 197 inimest (Chien-peng 2018, 185). Hiina Rahvavabariigi juhtkond on pidanud Xinjiaangi juba 1990ndatest aastatest peamiseks terrorismivastase võitluse rindeks (Chien-peng 2018, 185). Piirkonnas on tugevad etnilised pinged hani hiinlaste ja uiguuri rahvusrühma esindajate vahel, millele viitab ka asjaolu, et enamus hukkunuid Xinjiaangi 2009. aasta mässus olid hani rahvusrühmast (Chien-peng 2018, 187). Miks kasvas see vägivaldala just 2009. aastal, kui aastatel 2003 – 2007 sisuliselt vägivaldseid väljaastumisi polnud? Muutused on toimunud ka viisides, kuidas rünnakuid läbi viiakse. Varasemalt (kuni 2008. aastani) rohkem kasutatust leidnud tulirelvad on asendunud külmrelvade ja isevalmistatud lõhkekehadega. Kas see muutus saab olla reaktsioon valitsuse poolt rakendatud meetmetele? (Rodriguez 2013, 142).

Hiina Rahvavabariigi valitsuse otsus anda kohalikele jõustruktuuridele suurema voli vägivalda kasutamiseks väljaastumiste ohjeldamisel 2010. aastal on uuritava perioodi tuntavaim meetmete olemuse muutus 2008. aasta Tiibeti ja 2009. aasta Xinjiaangi kogemustest õppides (Odgaard & Nielsen 2014, 542). Varasemalt on uurimused kajastanud „pehmeid“ ja „karme“ vastupanuliikumiste vastaseid meetmeid ning nii väljaastumiste olemust Xinjiangis (Chien-peng 2018, 186).

Hiina Rahvavabariigi meetmed vastupanuaktide hoomamiseks muutusid märgatavalt aastal 2010, kui valitsus otsustas anda kohalikele jõustruktuuridele suurema voli vägivalda kasutamiseks väljaastumiste ohjeldamiseks. Antud reform tuleneb 2008. aasta Tiibeti ning 2009. aasta Xinjiaangi provintsis toimunud sündmuste kogemusest. 2009. aastal Xinjiaangis viibis suuremate korrakaitsejõudude saatmine regiooni seetõttu, et Hiina sõjaväe keskkomitee esimees Hu Jintoa viibis intsidendi ajal G8 riikide tippkohtumisel Itaalias ning regionaalsed korrakaitseüksused ei suutnud ülestõusnute vägivaldalainet kontrollida (Odgaard & Nielsen 2014, 542). Regionaalsetel korrakaitsejõududel on reformide järgselt volitus kasutada piiramata vahetut jõudu ohjeldamiseks väikearvulisi vägivaldseid ülestõuse ilma keskkomitee loata (Odgaard & Nielsen 2014, 543). Karmid meetmed nagu sõjaväeline sekkumine korrakaitseks ning väheste piirangutega vahetu sunni kasutusõiguse andmine korrakaitseüksustele kuulub karmide meetmete alla (Odgaard & Nielsen 2014, 551-552). Kui Hiina ja Pakistani vahelised terrorismivastaste õppuste läbiviimised 2004. aastal toimusid 400 riigiteenistuja osalusega, siis 2007. aastal toimusid sarnased õppused juba kõigi Shanghai Koostöö Organisatsiooni liikmetega ning said alguse Xinjiaangi regiooni ühest suuremast keskusest Urumqis (Odgaard & Nielsen 2014, 551-552). Autori hinnangul viitab see suundumusele, et vastupanumeetmed on muutunud pikema perioodi jooksul karmimaks ning see võis tuua kaasa 2008. ja 2009. aasta ülestõusud, millele omakorda järgnes 2010. aasta vastupanumeetmete reform.

4. Terrorismi analüüs Xinjiaangi ja Tiibeti regionide põhjal

4.1 Xinjiaangi vastupanuliikumiste analüüs

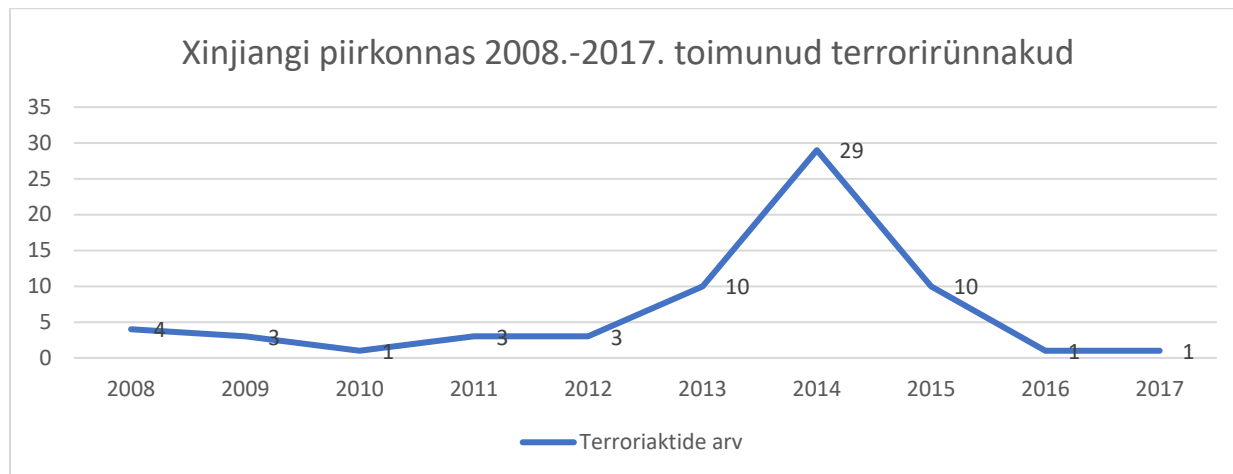
Xinjiaangi piirkonna eripära seisneb tema kultuurilises, halduslikus ning geograafilises olemuses. Xinjiang on autonoomne piirkond Hiina Rahvavalitsuse koosseisus, mis piirneb Pakistani, Usbekistani ning Afganistaniga, mille tõttu on piirkondlikel vastupanuliikumistel olnud eelis luua sidemeid nendes riikidest rohkearvuliste islamistlike terrorirühmitustega, mis on nähtusena ka toimunud (Miracola, 2018). Nõukogude Liidu lagunedes kerkis piirkonnas palju suveräänseid riike, kuid Xinjiang saavutas vaid autonoomse piirkonna staatuse Hiina Rahvavabariigi koosseisus, mistõttu on piirkonnas märkimisväärne arv elanikke, kes arvavad, et see vääraks iseseisvust (Miracola, 2018). Autor hinnangul on Hiina Rahvavabariigi huvides, et see piirkond jääks Hiina

Rahvavabariigi koosseisu ning iseseisvumist ei toimuks, mistõttu on rakendunud erinevaid vastupanuliikumiste vastaseid meetmeid.

Xinjiangi vastupanuliikumisel on rahvusvahelised suhted oma naaberriikidega, nagu näiteks Türkmenistaniga. Hiina valitsusel on õnnestunud kuulutada piirkonnas tegutsevad rühmitused, nagu näiteks Ida Türkmenistani Islamipartei (ETIM) muuta rahvusvaheliselt tunnustatud terroristlikuks organisatsiooniks läbi sõjalise koostöö rahvusvaheliste suurvõimudega, nagu USA (Nielsen & Odgaard 2014, 550). Siseturvalisust tagavad jõud on süüdi nii tugeva kui ka pehme jõu instrumentide kasutamises Hiina Rahvavabariigis. Selliste faktorite puhul on näha, et Hiina lühiajaline strateegia kasutada tugevat jõudu võib ajapikku vahetuda pehme jõu kasutamisega läbi sotsiaalmajanduslike ja poliitiliste instrumentide (Nielsen & Odgaard 2014, 537). Ajaloolane Christian Tyler väidab, et separatistlik liikumine Hiina Xinjiangi piirkonnas on paigalseisus ning see võib muutuda ainult kahel tingimusel – kas separatistlik liikumine muutub tunduvalt tugevamaks või Hiina võim piirkonnas muutub tunduvalt nõrgemaks (Laronde 2008, 75-76). Siinkohal toob Tyler välja ka asjaolu, et separatistliku liikumise tugevamaks kasvamine on äärmiselt ebatõenäoline. Varasemalt naaberriikidest tuge saanud separatistid on mõjutatud Hiina piirialaste tugevate meetmete rakendamise tagajärgedega, mis on piiranud välisabi kättesaamist (Laronde 2008, 75-76). 2007. aastal koostatud uurimuses on prognoositud, et Xinjiangi vastupanuliikumistes esineb lähitulevikus rohkem üksiküritajate-enesetapurünnakute väljaastumisi, sest nende läbiviimine ning tekitatav kahju on väheste ressursside ning suure kontrolli tingimustes hea (Steele & Kuo 2007, 14).

Xinjiangis toimus aastatel 2008-2017 kokku 65 terroriakti (edaspidi kasutatakse sünonüümina ka sõna „vastupanuakt“) 113st Hiina Rahvavabariigis toimunud terroriaktist käsitletud perioodil (Global Terrorism Database, 2019). 65 terroriakti korraldajad jagunevad nelja kategooriasse: uiguuri päritolu ründajad, teadmata ründajad, Ida-Türkmenistani Islamiliikumine ning Turkistani Islamipartei. Autor tuvastas erinevatest allikatest, et Ida-Türkmenistani Islamiliikumine ning Türkmenistani Islamiparter on rahvusvahelised islami taustaga vastupanuliikumised, kes kasutavad ka vägivalda GTD andmetel (GTD, 2018). Uiguuri päritolu ründajad on toodud eraldi rühmitusena välja, sest perioodil 1970-1997 tehtud uurimuse tulemusena selgus, et ligikaudu kolmveerand vastupanuliikumiste rühmitustest kestis organisatsioonina vähem kui aasta ning nende eraldi märkimine rühmituse nime kohaselt on olnud ebaoluline Globaalse

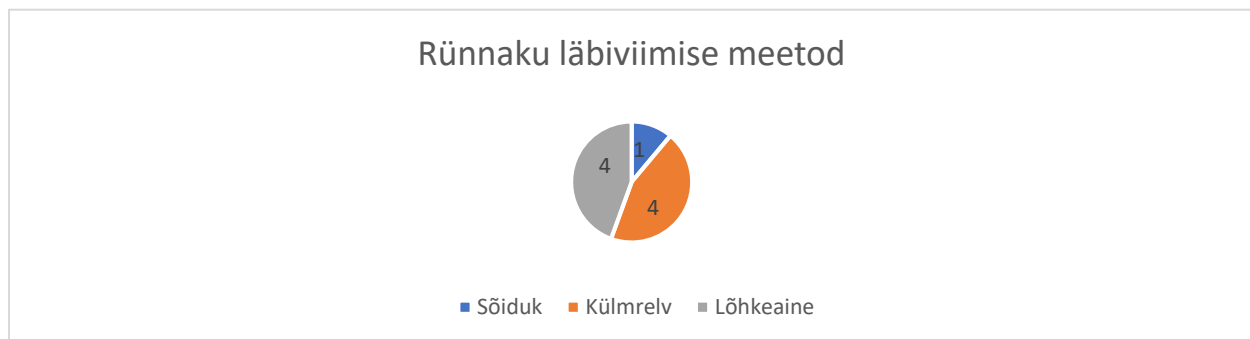
Terrorismi Andmebaasi andmekogujate arvates, mistõttu on kaardistatud need korraldajad oma kultuurilise päritolu põhja (LaFree 2010).

Tabel 1 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiangi piirkonnas läbiviidud terroriaktide arvu perioodil 2008-2017.

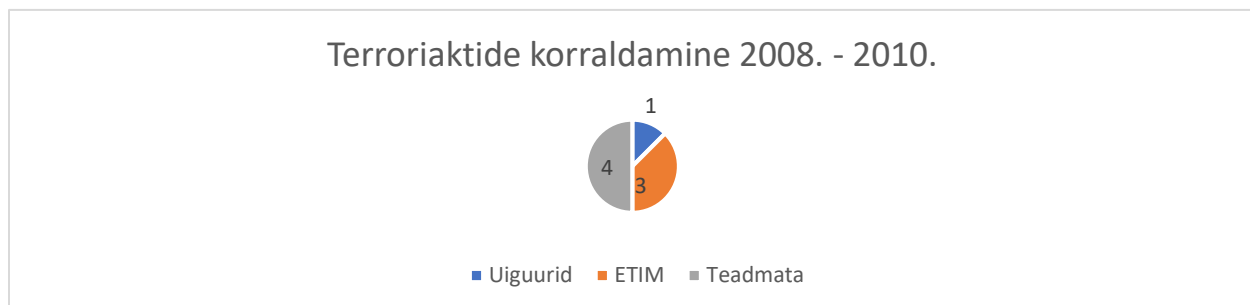
4.1.1 Vastupanuliikumine Xinjiangis 2008-2010

Käesolevas lõigus käsitleme andmeid nimetatud perioodil toimunud sündmustest, mida võrdleme kolme tunnuse põhjal. Esimene tunnus, mida uurime, on rünnakute läbiviimise meetod.

Tabel 2.1. näitab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terroriaktide läbiviimise meetodite jaotumist esinemiskordade järgi perioodil 2008.-2010.

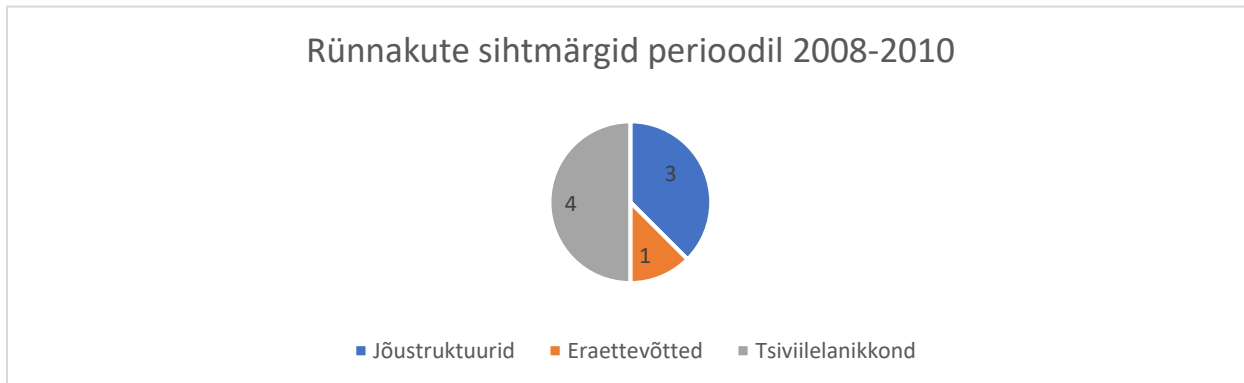
2008.-2010. toimus kokku kaheksa terroriakti Xinjiaangi regioonis. Korraldatud rünnakute puhul kasutati neljal korral lõhkeainet, neljal korral külmlrelvi ning ühel korral sõidukit. Süüitamisi antud perioodil teadaolevalt ei kasutatud. Järgmise tunnuseks vaatame, kuidas jaotuvad terroriaktid käsitletud perioodil korraldajate vahel.

Tabel 2.2 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel terroriaktide korraldajate jaotumist esinemiskordade põhjal perioodil 2008.-2010.

Perioodil 2008.-2010. Hiina Rahvavabariigis Xinjiaangi regioonis toimunud terrorirünnakuid korraldas kolmel korral ETIM, ühel korral uiguuri päritolu ründajad ning neljal korral pole seda kajastatud. Antud perioodil ei viinud teadaolevalt ühtegi rünnakut läbi TIP.

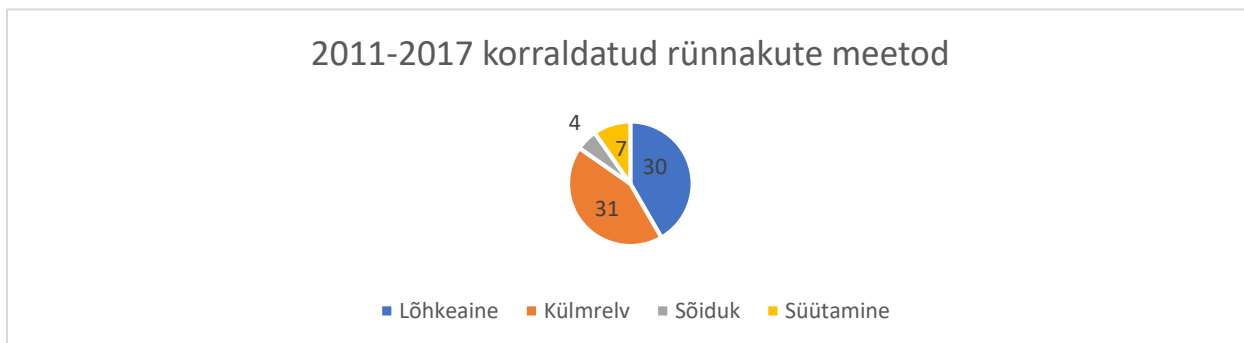
Järgmise tunnusena vaatame, kuidas jaotavad käsitletul perioodil toimunud rünnakute sihtmärgid.

Tabel 2.3 näitab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terrorirünnakute sihtmärkide jaotumist esinemiskordade põhjal perioodil 2008-2010.

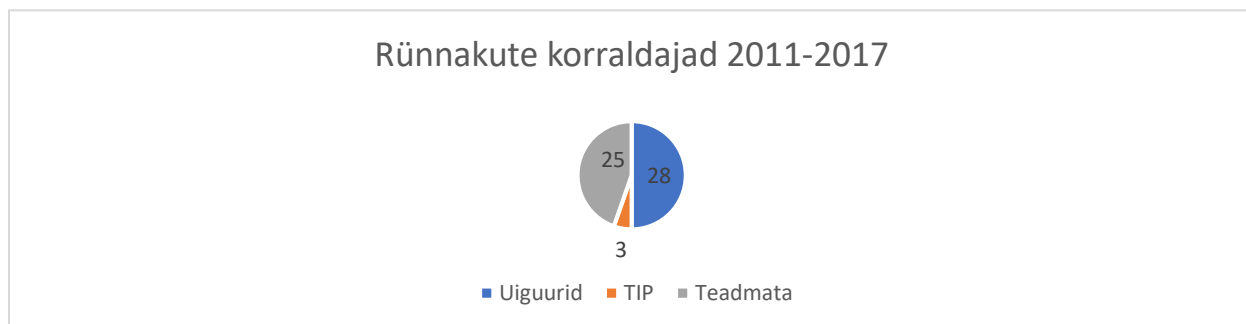
Perioodil 2008-2010 olid Xinjiaangi regioonis toimunud terroriaktid suunatud kolme tüüpi sihtmärkide pihta – iga teine kord oli sihtmärgiks tsiviilelanikkond, kolmel korral jõustruktuurid ning kahel korral eraettevõtted.

4.1.2 Vastupanuliikumine Xinjiaangis 2011-2017

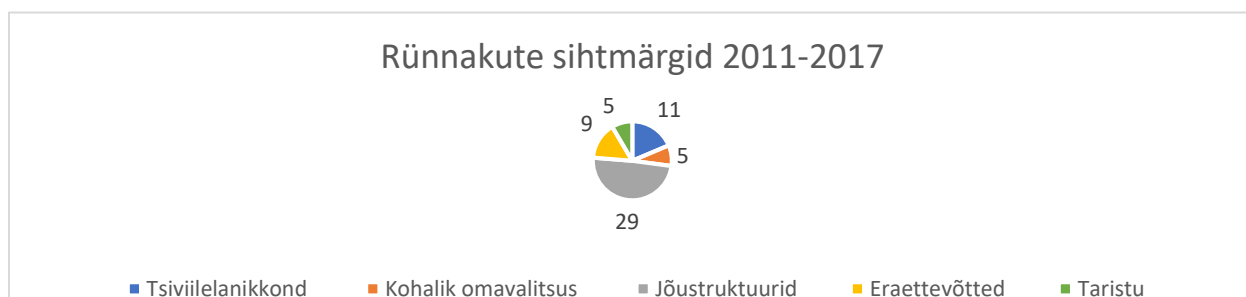
Tabel 3.1 näitab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terrorirünnakute puhul kasutatud meetodite esinemissageduste järgi perioodil 2011-2017.

Pärast Hiina Rahvavabariigi poolt vastuvõetud vastupanuvastaste meetmete rakendumist jagunesid terroriaktide meetmed järgnevalt: kolmekümne ühel korral kasutati rünnakutes külmlrelvi, kolmekümnel korral kasutati rünnakutes lõhkeainet. Uue kategooriana lisandus süütamine, mida kasutati seitsmel rünnakul ning sõiduki kasutamine otseselt terroriakti läbiviimisel esines neljal korral.

Tabel 3.2. kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas läbiviidud terroriaktide korraldajate esinemissagedust perioodil 2011-2017.

Pärast Hiina Rahvavabariigi valitsuse uute vastupanuliikumiste vastaste meetmete rakendumist 2010. aastal panid terroriakte toime järgmised korraldajad: igal teisel ehk 28 korral uiguurid, 25 korral pole rünnaku korraldajad täpsustatud ning kolmel korral võttis vastustuse Türgmenistani Islamipartei

Tabel 3.3 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terrorirünnakute sihtmärkide jagunemist esinemissageduse põhjal perioodil 2011-2017.

Pärast Hiina Rahvavabariigi uute vastupanuliikumiste vastaste meetmete rakendumist 2010. aastal jagunesid terroriaktide sihtmärgid järgnevalt: ligi pooltel kordadel ehk 29 korral esines sihtmärgina jõustruktuuride asutused, üheteistkümnel juhtumil oli sihtmärgiks tsiviilelanikkond, üheksal korral eraettevõtted, viiel korral taristu ning samuti viiel korral kohaliku omavalitsuse asutused.

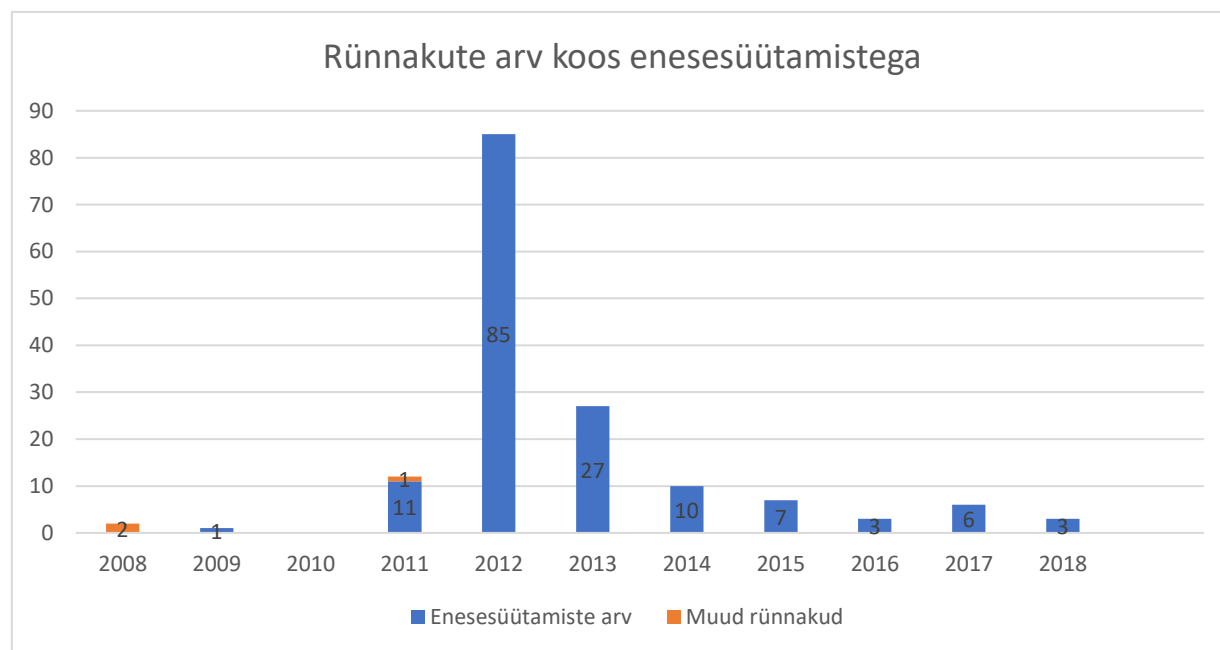
4.2 Terrorism Tiibetis

Tiibetis toimus perioodil 2008-2017 kokku kolm terroriakti Global Terrorism Database andmete alusel (GTD, 2019). Tiibeti vastupanuliikumiste eripäraks on olnud enesesüütamised peamiselt

buddistlike munkade poolt, mis on sagenenud pärast 2008. aasta intsidenti. Perioodil 2008-2018 toimus Tiibetis vähemalt 153 enesesüütamist. 2015. aasta lõpul võttis Hiina Rahvavabariigi valitsus vastu uue terrorismivastase seaduse, mis annab aluse kvalifitseerida enesesüütamist kui terrorismi alla kuuluva tegevusena, olenemata asjaolust, et sellega otseselt teistele kahju ei põhjustata (International Campaing For Tibet, 2016). Varasemalt on uuritud enesesüütamiste ajaloolist pärinemist, põhjuseid ning toimumiskohti Hiinas (Topgyal 2011, 166), kuid sellise ajaraamistikuga toimumisaegadele ning reformidele põhinevat uurimist läbi viidud pole.

Tiibetis rakendus sarnaselt Xinjiangile 2010. aasta reform, mis lubas korrakaitseüksustel kasutada rohkem vahetut sundi vastupanuliikumiste esinemisel. Kui Xinjangi piirkonnas kasutati pehme jõuna näiteks rahvusvaheliste terrorismivastaste õppuste korraldamist 2003-2007, siis kehtestati Tiibetis 2011. aastal tollimaks kaupadele, mis liikusid India Sikkimi piirkonna ning Tiibeti vahel seni maksuvabalt, sest Hiina Valitsuse andmetel liikus sarnaseid teid pidi vastupanuliikumiste ressursid ja ideoloogia (Nielsen & Odggaard, 551-552).

Autor leiab, et sel juhul on antud uurimuse käigus vaja käsitleda enesesüütamisi kui terrorismi alla kuuluvat tegevust, sest antud tegevuse sildistamine terrorismiks ei muuda selle olemust ning see oli sellisel kujul olemas ka enne ametlikku staatuse saamist. Lisaks muudab GTD baasil üldlevinud terrorismirünnakute uurimise Tiibetis keeruliseks, sest rünnakuid on toimunud käsitletava perioodi jooksul vähe.

Tabel 4.1 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Tiibetis toimunud terrorirünnakute (nii klassikaliste rünnakute kui ka enesesüütamiste) arvu ajateljel perioodil 2008-2018.

Juhul, kui 2010. aasta vastupanuaktide reformidel on olnud mõju Tiibeti vastupanuliikumise olemusele, siis peaks toimuma enesesüütamiste tõus Tiibetis pärast 2010. aastat

Juhul kui 2011. aastal toimunud maksumuudatus, mis tõi kaasa tollimaksu India-Tiibeti vahel kaubeldavale kaubale, raskendas piirkonna majanduslikku seisu, võis see suurendada vastupanuaktide arvu piirkonnas.

Juhul, kui 2015. aasta terrorismivastase võitluse seadustel on olnud mõju enesesüütamise kasutamisenä vastupanuvõitluse vormina, peaks olema trend selle vähenemisele järgnevatel aastatel (2016-2018).

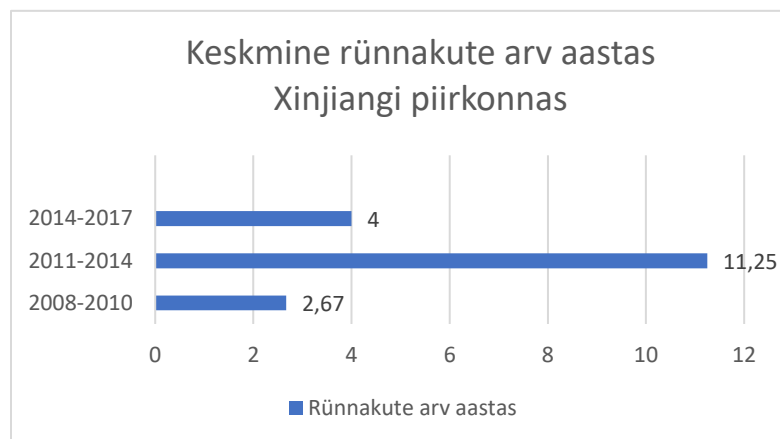
5. Arutelu

Käesolev arutelu kasutab eelpool töös märgitud andmeid koos eelpool mainitud kolme tunnusega. Arutelu tulemusena on võimalik tuvastada erinevusi nii Xinjiangi kui ka Tiibeti vastupanuvõitluse olemuses enne ja pärast valitsuse vastuvõetud vastupanuliikumiste vastaste meetmete reformi 2010. aastal ning Tiibetit käsitledes ka 2015. aasta reformi, kus liigitati enesesüütamine kui tegevus terrorismi alla kuuluvaks.

5.1 Xinjiangi piirkond

Esimese asjana tasub vaadata toimunud rünnakute arvu Xinjiangis enne ja pärast 2010. aasta reforme. Global Terrorism Database andmetel toimus 2008-2010 Xinjiangis 8 terrorismi alla liigituvat rünnakut ning 2011-2017 58 terrorismi alla liigituvat rünnakut. Kompenseerivaks käsitletava perioodi eripära, vaatame 2011-2017 perioodi kahes osas – 2011-2014 ning 2015-2017.

Selline liigitus aitab paremini mõista uute vastupanumeetmete mõju terrorismi olemusele, sest meetmete rakendamine võib kujuneda riigi poolt pikaajaliseks protsessiks ning sellise käsitlusega annab võrrelda meetmete lühiajalist ja pikaajalist mõju vastupanuliikumiste olemusele.

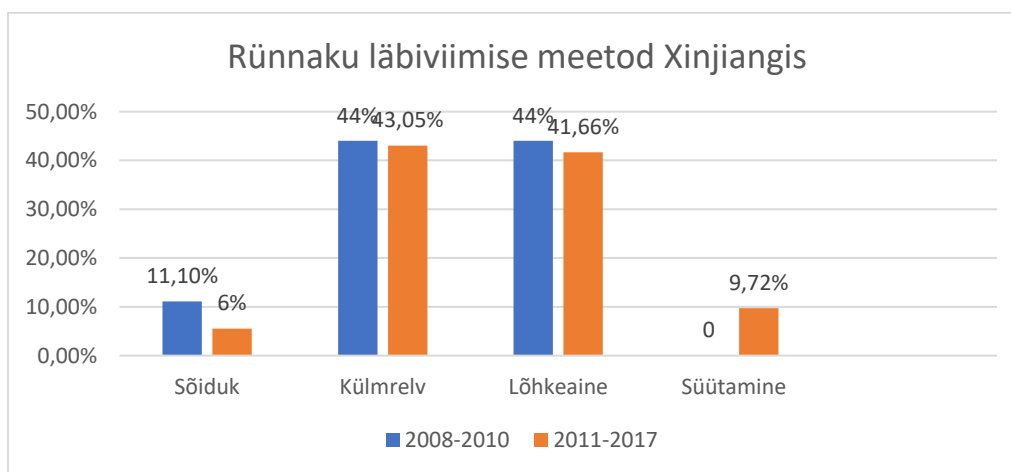

Tabel 5.1 viitab selgelt asjaolule, et Xinjiaangi piirkonnas on toimunud keskmiselt rohkem terrorismi alla liigitatavaid rünnakuid pärast Hiina Rahvavabariigi vastupanuliikumiste vastaste meetmete reformi aastal 2010..

Tabel 5.1 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terroriaktide keskmist aastast toimumissagedust kolme ajaperioodi jooksul.

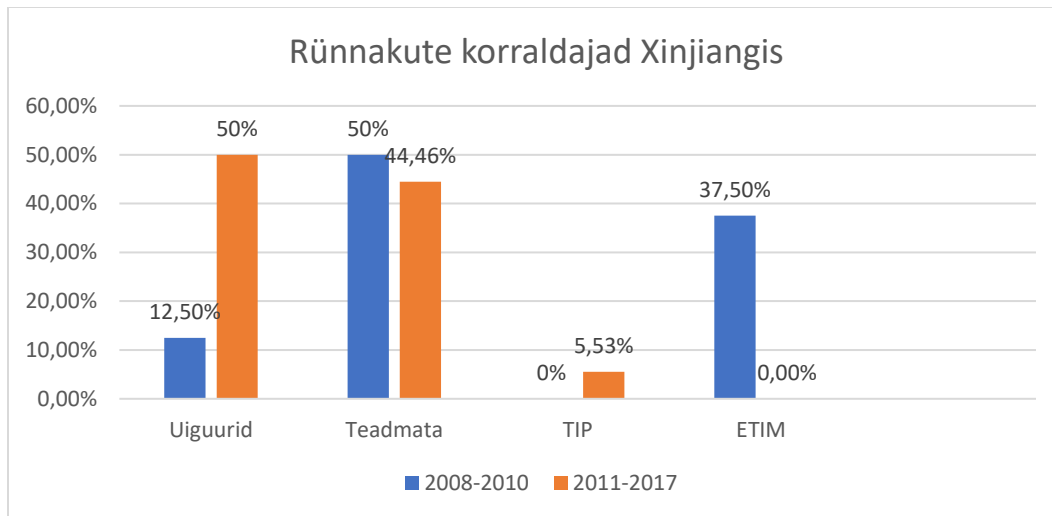
Kõige kõrgem rünnakute toimumissagedus on reformijärgsel neljal aastal (2011-2014), kus igal aastal toimus keskmiselt 11 rünnakut Xinjiaangi piirkonnas. Samuti on kõrgem rünnakute esinemise sagedus hilisemalt perioodil (2015-2017) võrreldes reformieelse rünnakute sagedusega (2008-2010). Periood 2011-2014 oli käesoleva uurimustöö raames statistiliselt kõige aktiivsem terrorismi esinemise sageduse poolest Xinjiaangi regioonis ning võttes rünnakute aktiivsuse kasvu üle 400%, on võimalik, et just vastupanuliikumiste vastaste meetmete reform aastal 2010 võis selle vallandada. Autor märgib siinkohal ära, et tegemist on ainult ühe teguriga, millega antud nähtust seletada ning tegemist on ilmselt mitme erineva teguri kokkulangemisega, mis tingis sellise tõusu. Ühe sarnase tegurina saab käsitleda rahvusvaheliste õppuste läbiviimist Xinjiaangi piirkonnas, mille osalejate arv kasvas perioodil 2003-2007 ning oli vastupanuliikumiste vastaste operatsioonide suunaga. Eelnevad uurimused on välja toonud näiteks asjaolu, et Hiina valitsus tegeleb aktiivselt Xinjiaangi ja Tiibeti piirkondade arendamisega, luues sinna majanduslikke erisätteid (Odgaard & Nielsen 2014, 547). Investeerimine nendesse piirkondadesse toob ka kaasa hani hiinlastest koosneva tööjõu migratsiooni (Odgaard & Nielsen 2014, 547). Xinjiaangi piirkonnas on hani hiinlased domineeriv rahvusrühm (Odgaard & Nielsen 2014, 547). Tiibetis pole hani hiinlased domineeriv rahvusrühm, kuid näiteks Tiibeti pealinnas Lhasas on tiibetlased rahvusrühmana vähemuses (Odgaard & Nielsen 2014, 547).

Käesoleva uurimustöös on kajastatud kolme erinevat tunnust, mille läbi on võimalik iseloomustada terrorismi alla liigituvate rünnakute olemust: rünnaku läbiviimise meetod, rünnaku teadaolev korraldaja ning rünnaku sihtmärk. Eelpool nimetatud tunnuste võrdlemine perioodidel 2008-2010 ning 2011-2017 annab võimaluse kaardistada muudatused terrorismi olemuses, mille võis kaasa tuua vastupanuliikumiste vastaste meetmete rakendamine 2010. aastal. Rünnaku läbiviimise meetodite võrdlemist viime läbi kvantitatiivse analüüsi alusel. Terrorismi analüüsimiseks on vaja koondada kõik erinevad meetodikate esinemised üheks numbriks – 2008-2010 kasutati 8 rünnaku puhul 9 erinevat meetodit ning 2011-2017 leidis kasutust 56 rünnaku puhul 72 erinevat meetodit nende läbiviimiseks. Erinevate meetodite osakaal koguhulgast kajastub selgelt allolevas diagrammis.

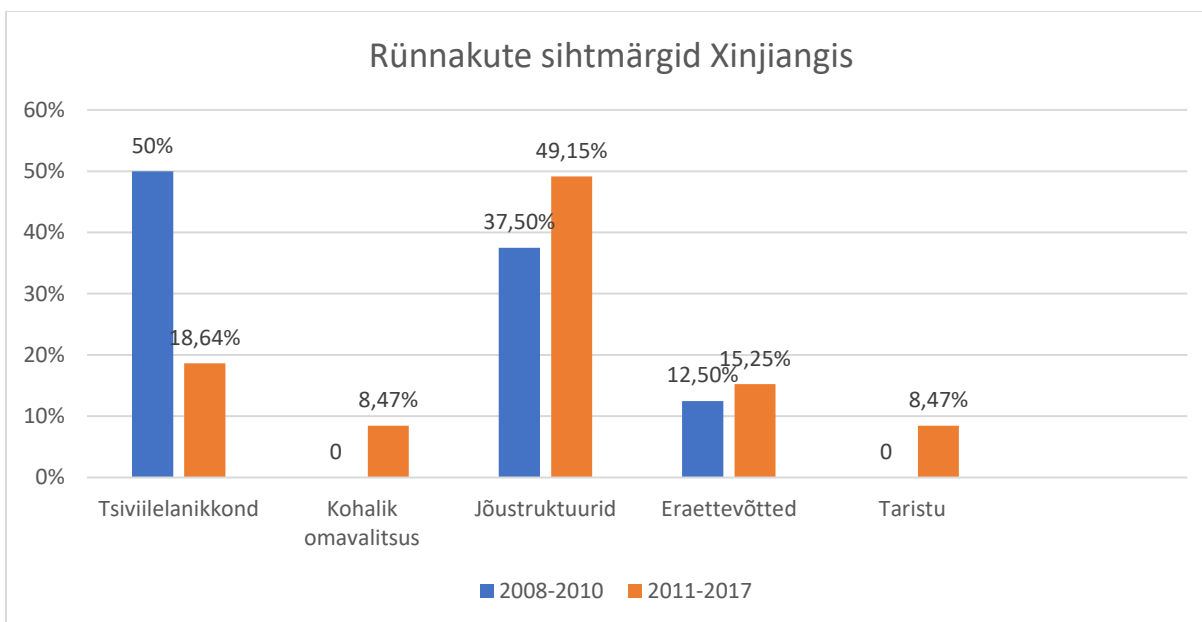
Tabel 5.2 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terrorirünnakute läbiviimise meetodi jaotumist 2010. aasta reformieelsel ja -järgsel perioodil.

Võrreldes rünnakute läbiviimise meetodikat aastatel 2008-2010 ning 2011-2017, on näha terrorismi alla liigituvate rünnakute läbiviimise muutumist Xinjiaangi regioonis. Sõiduki kasutamise osakaal rünnaku läbiviimise vahendina langes antud perioodil 50% võrreldes teiste meetmetega. Külmlrelvade ning lõhkeainete kasutamine püsis stabiilsena mõlemal perioodil, kõikudes mõne protsendipunkti võrra madalamale reformijärgsel perioodil. Süütamine kui meetod ei esinenud 2008-2010 üheski rünnakus Xinjiaangi, kuid selles osakaal meetodina on kasvanud, mis muudab selle populaarsemaks perioodil 2011-2017 võrreldes samal perioodil kasutatud sõiduki kui ründe vahendiga.

Tabel 5.3 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terroriaktide korraldajaid esinemissageduste järgi 2010. aasta reformieelsel ja -järgsel perioodil.

Võrreldes Xinjiaangi regioonis toimunud terrorismi alla liigituvate rünnakute korraldajaid perioodidel 2008-2010 ning 2011-2017 on võimalik tuvastada vastupanuliikumiste vastaste meetmete reformi mõju rünnaku korraldajate aktiivsusele. Mõlema ajaperioodi jooksul läbi viidud terrorirünnakute hulgas jäi korraldaja tuvastamata ligi pooltel kordadel, kuid reformijärgselt oli teadmata ründajate hulk väiksem võrreldes reformieelse ajaga. Uiguuride osakaal rünnakute läbiviimisel on kasvanud neli korda. Reformieelsel perioodil 2008-2010 viisid uiguuri mässulised läbi keskmiselt iga kaheksanda rünnaku, reformijärgselt on see kasvanud iga teise rünnakuni. Veel selgus, et kahe terroristlikku islamiliikumise osakaal on muutunud uuritava perioodi puhul. 2008-2010 viis Ida-Türkmenistani Islamiliikumine läbi 37.5% terrorismi alla liigituvatest rünnakutest Xinjiangis, kuid 2011-2017 nad ühtegi rünnakut teadaolevalt läbi ei viinud. Türkmenistani Islamipartei ei viinud perioodil 2008-2010 läbi ühtegi rünnakut, kuid 2011-2017 oli tema osakaal rünnakute läbiviimisel 5.5%.

Tabel 5.4 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Xinjiaangi piirkonnas toimunud terroriaktide sihtmärkide jaotumist esinemiskordade alusel 2010. aasta reformieelsel ja – järgsel perioodil.

Võrreldes Xinjiaangi piirkonnas toimunud rünnakute sihtmärke perioodil 2008-2010 ja 2011-2017, on võimalik käsitleda terrorismi olemuse muutumist pärast vastupanuliikumiste vastast reformi aastal 2010. Tulemustest selgub, et kui enne reformi oli rünnakute sihtmärgiks pooltel kordadel tsiviilelanikkond, siis reformijärgselt on tsiviilelanikkonnast rünnakud vähenenud ligi kolm korda, moodustades 18,64% kõikidest läbiviidud rünnakute sihtmärkidest perioodil 2011-2017. Jõustruktuuride osakaal rünnakute sihtmärkide hulgas on kasvanud 37.5% pealt 49.15% peale. Eraettevõtete vastased rünnakud moodustasid 12.5% reformieelsetest rünnakutest, reformijärgselt on rünnakute osakaal mõnevõrra kasvanud 15.25% peale. Reformieelsel perioodil 2008-2010 puudusid rünnakud taristu ja kohaliku omavalitsuse vastu, reformijärgsel perioodil moodustavad mõlemad sihtmärgid 8.47% sihtmärkide koguhulgast. 2007. aastal prognoositi Xinjiaangi piirkonnas toimuvatele vastupanurünnakutele uut trendi, kus enesetapurünnakute osakaal võib suurened. Xinjiangis piirkonnas toimunud rünnakute põhjal on seda raske hinnata eriti pärast 2010. aasta reformi, sest määratleda piiri, kust enesetapurünnak eristub lihtsalt rünnaku käigus surma saanud toimepanijast, on keeruline.

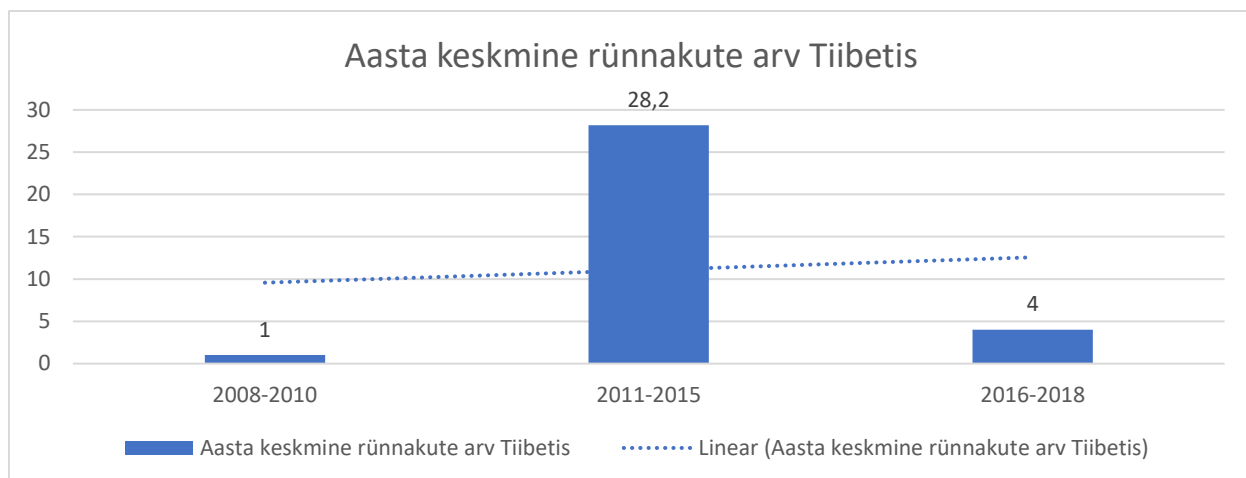
5.2 Tiibeti piirkond

Global Terrorism Database andmetel toimus Tiibetis perioodil 2008-2018 kokku 3 terrorismi alla liigituvat rünnakut: 2 rünnakut aastal 2008 ning üks rünnak aastal 2011. Kümne aasta vaatluses annab see vähese alusmaterjali, mille põhjal statistiliselt vaadelda. Uurimistöös selgub, et enesesüütamine kui vastupanu osutamise meetod on olnud omane Tiibetis ning alates 2015. aastast kuulub see Hiina Rahvavabariigi seaduste kohaselt ka terrorismi alla liigituva tegevusena. Andmeid analüüsid selgub, et enesesüütamised pole Global Terrorism Database'is esindatud ning nende lisamine uuritavate andmete hulka koos toimunud rünnakutega annab võimaluse paremini mõista terrorismi olemust ning selle muutumist Tiibeti piirkonnas.

Tiibeti piirkonna puhul keskendume kolmele ajaperioodile, millel võib olla mõju vastupanuliikumise olemusele selles piirkonnas:

- 1) 2008-2010 – vastupanuliikumiste vastaste meetmete reformieelne aeg
- 2) 2011-2015 - vastupanuliikumiste vastaste meetmete reformijärgne aeg
- 3) 2016-2018 – enesesüütamise kui terroristliku tegevusena loetlemise järgne aeg

Võttes arvesse, et käsitletavad perioodid on erineva pikkusega (3-5 aastat), kujutame igal perioodil toimunud rünnakute arvu keskmist aasta kohta, mis annab antud perioodil väljenduva terrorismi olemuse kohta parema ülevaate kui lähtudes rünnakute arvust.

Tabel 5.5 kujutab Globaalse Terrorismi Andmebaasi andmetel Tiibeti piirkonnas toimunud terrorirünnakute jaotumist esinemiskordade alusel kolmel ajaperioodil.

Aasta keskmiste rünnakute arvu Tiibetis vaadates eristub selgelt periood 2011-2015, kus toimus keskmiselt 28 rünnakut aastas, mis teeb üle 2 rünnaku iga kuu. Võttes arvesse läbiiviidud reforme 2010. ning 2015. aastal, viitavad andmed suurenenud aktiivsusele pärast vastupanumeetmete reformi ning vähenevale aktiivsusele pärast enesesüütamise kvalifitseerimist terrorismina. 2011. aastal toimunud tollimaksu kehtestamine varasemalt maksuvabalt liikunud kaupadele India ja Tiibeti vahel omas majanduslikku mõju Tiibeti piirkonnale ning see muutus korreleerub ka rünnakute arvu suurenemisega Tiibetis. Varasemalt tehtud uurimustöös prognoositi Xinjiaangi piirkonnas trendi, kus üksiküritajate-enesetapuründajate osakaal kasvab pärast 2007. aastat. Sama tüüpi nähtust on näha Tiibeti regiooni põhjal, kus enesesüütajad riskivad rünnakute läbiviimisel enesetapuga. See viitab asjaolule, et Xinjiaangi ja Tiibeti vastupanuliikumised võivad alluda sarnaselt esiletõusvatele trendidele.

Kokkuvõte

Käesoleva uurimustöö raames uuriti vastupanuliikumiste vastaste meetmete mõju vastupanuliikumiste olemusele. Uurimuse tulemusena võrreldi Tiibeti ja Xinjiaangi regioonide vastupanuliikumiste olemuse muutumist perioodil 2008-2018 ning hinnati seda kolme tunnuse põhjal (rünnakute korraldaja, rünnakute meetod, rünnakute sihtmärk). Eesmärk oli tuvastada 2010. aasta vastupanuliikumiste vastaste meetmete reformi mõju neis piirkondades toimunud terroriaktidele.

Uuringu tulemusena selgus, et Xinjiaangi regioonis toimusid märkimisväärsed muutused kõigi kolme võrreldava tunnuse põhjal. Rünnaku korraldajatena suurenes proportsionaalselt neli korda uiguuri rahvusrühma ründajate hulk võrreldes reformieelse ajaga. Rünnaku sihtmärkidena vähenese tsiviilelanikkonna vastu suunatud rünnakute arv ning suurenes kohaliku omavalitsuse, jõustruktuuride, eraettevõtete ning taristu vastu suunatud rünnakute arv. Kerkis esile uus rünnakuviis, süütamine. Teiste rünnakumeetodite osakaal vähenes.

Tiibeti puhul on oluline 2015. aasta seadusmuudatus, mis käsitleb enesesüütamist kui vastupanuliikumise nähtust ning seda arvestades suurenes vastupanuliikumiste poolt korraldatud rünnakute arv märkimisväärselt pärast 2010. aastat. Neljal reformijärgsel aastal viidi läbi keskmiselt 28 vastupanuliikumise rünnakut aastas, mis on jõuline kasv võrreldes aastatega 2008-2010, kus toimus keskmiselt 1 rünnak aastas. Tegemist on märkimisväärse tõusuga rünnakute arvu puhul, mille üks põhjustajatest võib olla 2010. aastal läbiviidud vastupanuliikumiste vastaste meetmete reform. Alates 2016. aastast on see olnud langustrendis - perioodil 2016-2018 sagedust 4 rünnakut aastas, mis on võrreldes varasemaga langus. Autori arvates on see seletatav asjaoluga, et 2015. aastal toimunud seadusmuudatus võis avaldada mõju enesesüütamistele kui uue seaduse järgi terroristliku teona käsitletava tegevusele, mistõttu muutus selline vastupanuliikumise väljendus ebapopulaarsemaks.

The effects of counter-insurgency measures on the characteristics of insurgency: a case study of China

Johannes Vöhma

This research was conducted to identify changes in terrorism attacks in Xinjiang and Tibet regions of People's Republic Of China that took place after the 2010. reform on counter-insurgency policy in China. During the research, data of terrorist attacks were compared between the two regions during 2008-2018 and were analyzed using three categories (perpetrators of attacks, methods of attacks and targets of attacks. This was done to see if any changes occurred in the way terrorism took place before and after the reform of 2010.

The results suggest that in the Xinjiang region changes took place in all three categories analyzed. Perpetrators are four times more likely to be ethnic Uyghurs that do not have known ties with bigger terrorist groups after the reform. Civilians were less likely to become targets of terrorist attacks, while local law enforcement and public institutions and infrastructure were targeted more often. Terrorists used arson as a method of carrying out attacks after the reform that was not observed before the reform.

To understand the nature of terrorism in Tibet we must take into consideration a new law passed in 2015. that declared self-immolation as a terrorist act. During 2008-2010, the mean amount of attacks carried out in Tibet was 1, while during the next four years after reforms were passed (2011-2015) the mean amount of attacks carried out was 28. This has fallen to 4 attacks per year during 2016-2018. The author explains these new trends with the counter-insurgency reform of 2010 and the passing of the law that made the act of self-immolation a terrorist act.

Lisad

Tabel 1 „Xinjiangis toimunud terroriaktid 2008-2017“

Allpool olevasse tabelisse on koondatud kõik terrorismirünnakud Hiinas Xinjiaangi regioonis perioodil 2008-2017 Global Terrorism Database andmebaasi.

Toimumisaeg	Meetod	Toimumiskoht	Hukunuid/Vigastatuid	Korraldaja	Sihtmärk
04/08/2008	Sõiduk / Lõhkeaine	Kashgar, Xinjiang	16/17	ETIM	Jõustruktuurid
10/08/2008	Lõhkeaine	Kuqa, Xinjiang	2/0	ETIM	Jõustruktuurid
12/08/2008	Külmrelv	Yamanya, Xinjiang	3/1	ETIM	Jõustruktuurid
27/08/2008	Külmrelv	Kizilboyi, Xinjiang	2/5	Teadmata	Jõustruktuurid
04/01/2009	Lõhkeaine	Urumqi, Xinjiang	1/2	Teadmata	Eraettevõtte
07/05/2009	Külmrelv	Urumqi, Xinjiang	184/Teadmata	Uiguuri moslemid	Tsiviilelanikkond
09/09/2009	Külmrelv	Urumqi, Xinjiang	Teadmata	Teadmata	Tsiviilelanikkond
19/08/2010	Lõhkeaine	Aksu, Xinjiang	7/14	Teadmata	Tsiviilelanikkond
30/07/2011	Lõhkeaine	Kashgar, Xinjiang	0/0	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikkond
30/07/2011	Sõiduk/ Külmrelv	Kashgar, Xinjiang	8/22	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikkond
31/07/2011	Külmrelv	Kashgar, Xinjiang	11/10	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikkond
28/02/2012	Külmrelv	Yeching, Xinjiang	22/14	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikkond
29/06/2012	Külmrelv	Hotan, Xinjiang	0/10	Uiguuri separatistid	Eraettevõtte
01/10/2012	Sõiduk	Kargilik, Xinjiang	1/Teadmata	Teadmata	Jõustruktuurid
09/03/2013	Lõhkeaine	Hotan, Xinjiang	Teadmata	Teadmata	Jõustruktuurid
26/06/2013	Süütamine / Külmrelv	Lukqun, Xinjiang	6/4	Teadmata	Jõustruktuurid
26/06/2013	Külmrelv	Lukqun, Xinjiang	6/4	Teadmata	Jõustruktuurid
26/06/2013	Süütamine/ Külmrelv	Lukqun, Xinjiang	6/4	Teadmata	Kohalik omavalitsus

26/06/2013	Süütamine / Külmrelv	Lukqun, Xinjiang	6/3	Teadmata	Eraettevõte
26/06/2013	Süütamine/ Külmrelv	Lukqun, Xinjiang	6/3	Teadmata	Eraettevõte
26/06/2013	Süütamine/Külmr elv	Lukqun, Xinjiang	5/3	Teadmata	Eraettevõte
28/06/2013	Külmrelv	Hotan, Xinjiang	Teadmata	Teadmata	Jõustruktuurid
17/11/2013	Süütamine / Lõhkeaine / Külmrelv	Kashgar, Xinjiang	11/2	Teadmata	Jõustruktuurid
30/12/2013	Lõhkeaine / Külmrelv	Yarkand, Xinjiang	8/0	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
24/01/2014	Lõhkeaine	Xinhe, Xinjiang	1/1	Teadmata	Eraettevõte
24/01/2014	Lõhkeaine	Xinhe, Xinjiang	0/1	Teadmata	Eraettevõte / Taristu
24/01/2014	Lõhkeaine	Xinhe, Xinjiang	2/0	Teadmata	Jõustruktuurid
24/01/2014	Lõhkeaine	Xinhe, Xinjiang	6/1	Teadmata	Jõustruktuurid
14/02/2014	Lõhkeaine	Wushi, Xinjiang	11/4	Uighuuri separatistid	Jõustruktuurid
17/03/2014	Külmrelv	Urumqi, Xinjiang	2/0	Teadmata	Jõustruktuurid
27/04/2014	Külmrelv	Kargilik, Xinjiang	3/0	Teadmata	Kohalik omavalitsus
30/04/2014	Lõhkeaine	Urumqi, Xinjiang	3/79	Turkmenista ni Islamipartei	Taristu
13/05/2014	Lõhkeaine	Guma, Xinjiang	0/2	Teadmata	Jõustruktuurid
22/05/2014	Lõhkeaine	Urumqi, Xinjiang	36/94	Uiguuri separatistid	Taristu
23/05/2014	Lõhkeaine	Yarkand, Xinjiang	Teadmata	Teadmata	Jõustruktuurid
23/05/2014	Lõhkeaine	Yarkand, Xinjiang	0/0	Teadmata	Jõustruktuurid
23/05/2014	Lõhkeaine	Yarkand, Xinjiang	0/0	Teadmata	Jõustruktuurid
23/05/2014	Lõhkeaine	Yarkand, Xinjiang	0/0	Teadmata	Jõustruktuurid
23/05/2014	Lõhkeaine	Yarkand, Xinjiang	0/0	Teadmata	Eraettevõte
15/06/2014	Külmrelv	Hotan, Xinjiang	2/5	Uiguuri separatistid	Taristu

20/06/2014	Süütamine / Külmrelv	Karakax, Xinjiang	5/0	Teadmata	Jõustruktuurid
21/06/2014	Sõiduk / Lõhkeaine	Yecheng, Xinjiang	13/3	Teadmata	Jõustruktuurid
12/07/2014	Külmrelv	Aksu, Xinjiang	5/0	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikko nd
18/07/2014	Külmrelv	Aktokay, Xinjiang	1/0	Uiguuri separatistid	Kohalik omavalitsus
28/07/2014	Külmrelv	Elixku, Xinjiang	48/7	Turkmenista ni Islamipartei	Kohalik omavalitsus / Jõustruktuurid
28/07/2014	Külmrelv	Huangdi, Xinjiang	48/6	Turkmenista ni Islamipartei	Tsiviilelanikko nd
30/07/2014	Külmrelv	Kashgar, Xinjiang	1/0	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikko nd
21/09/2014	Lõhkeaine	Luntai, Xinjiang	13/14	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
21/09/2014	Lõhkeaine	Luntai, Xinjiang	13/14	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
21/09/2014	Lõhkeaine	Luntai, Xinjiang	12/13	Uiguuri separatistid	Taristu
21/09/2014	Lõhkeaine	Luntai, Xinjiang	12/13	Uiguuri separatistid	Eraettevõte
12/10/2014	Lõhkeaine / Külmrelv	Bachu, Xinjiang	22/24	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid / Tsiviilelanikko nd
28/11/2014	Lõhkeaine / Külmrelv	Yarkand, Xinjiang	15/14	Teadmata	Tsiviilelanikko nd
13/02/2015	Lõhkeaine	Hotan, Xinjiang	8/7	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
08/03/2015	Külmrelv	Yarkand, Xinjiang	11/4	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
09/03/2015	Külmrelv	Bangchi, Xinjiang	0/0	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
12/03/2015	Süütamine / Külmrelv	Kashgar, Xinjiang	4/10	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikko nd
22/04/2015	Teadmata	Pishan, Xinjiang	Teadmata	Teadmata	Teadmata
11/05/2015	Lõhkeaine	Hotan, Xinjiang	3/0	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
12/05/2015	Lõhkeaine	Hotan, Xinjiang	¾	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
26/05/2015	Lõhkeaine	Zawa, Xinjiang	2/0	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid

22/06/2015	Lõhkeaine / Külmrelv	Tahtakoruk, Xinjiang	33/5	Uiguuri separatistid	Jõustruktuurid
18/09/2015	Külmrelv	Baicheng, Xinjiang	50/Teadmat a	Uiguuri separatistid	Eraettevõte
28/12/2016	Sõiduk / Lõhkeaine / Külmrelv	Karakax, Xinjiang	5/3	Uiguuri separatistid	Kohalik omavalitsus
14/02/2017	Külmrelv	Pishan, Xinjiang	8/5	Uiguuri separatistid	Tsiviilelanikko nd

Tabel 2 „Tiibetis toimunud terroriaktid“

1.3 Vastupanuliikumise aktid Tiibetis 2008-2017

Toimumisaeg	Meetod	Asukoht	Hukkunuid/Vigastatuid	Korraldaja	Sihtmärk
05/04/2008	Lõhkeaine	Gartok, Tiibet	0/0	Tiibeti mungad	Taristu
08/04/2008	Lõhkeaine	Gartok, Tiibet	0/0	Tiibeti mungad	Taristu
27/10/2011	Lõhkeaine	Qamdo, Tiibet	Teadmata	Teadmata	Kohalik omavalitsus

Tabel 3 „Tiibetis toimunud enesesüütamised“

AASTA	ARV
2009	1
2010	0
2011	11
2012	85
2013	27
2014	10
2015	7
2016	3
2017	6
2018	3

Kasutatud kirjandus

Anderton, Charles H. & Carter, John R. 2006. Applying Intermediate Microeconomics to Terrorism. *The Journal of Economic Education*, 37 (4), 442-458

Chien-peng Chung (2018) China's Uyghur problem after the 2009 Urumqi riot: repression, recompense, readiness, resistance, *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, 13(2), 185-201

Clarke, M. 2013. Ethnic Separatism in the People's Republic of China: History, Causes and Contemporary Challenges. *European Journal of East Asian Studies*, 12(1), 109-133'

Global Terrorism Database. <https://www.start.umd.edu/gtd/about/> (külastatud 07.04.2019)

International Campaign For Tibet, 2016. „China's first counter-terror law and its implications for Tibet“ 7. Jaanuar (Külastatud 28. aprill 2019)

Kress, M. & Szechtman, R. 2009. Why Defeating Insurgencies is Hard: The Effect of Intelligence in Counterinsurgency Operations – A Best-Case Scenario. *Operations Research*, 57(3) 578-585.

LaFree, Gary. Dugan, Laura. 2007. Introducing the global terrorism database. *Terrorism and Political Violence*, 19(2), 181-204

LaFree, Gary. 2010. The Global Terrorism Database: Accomplishments and Challenges. *Perspectives On Terrorism*, 4(1)

Laronde, Scott J. 2008. Protracted Counterinsurgency: Chinese COIN Strategy in Xinjiang. School of Advanced Military Studies (SAMS)

Miracola, Sergio. 2018. Terrorism and Counterterrorism in China: the case of Xinjiang, 11.detsember <https://www.ispionline.it/en/pubblicazione/terrorism-and-counterterrorism-china-case-xinjiang-21732> (külastatud 14.05.2019)

Odgaard, Liselotte. Nielsen, Thomas G. 2014. China's Counterinsurgency Strategy in Tibet and Xinjiang, *Journal of Contemporary China*, 23(87), 535-555

Primoratz, Igor. 2006. State of Terrorism and Counterterrorism: Image and reality. Center for applied philosophy and public ethics, University of Melbourne

Rodríguez, Pablo. 2013. Violence resistance in Xinjiang (China): tracking militancy, ethnic riots and “knife-wielding” terrorist (1978-2012), *Historia Actual On-Line*, 30. 135-149.

Steele, Liza. Kuo, Raymond. 2007. Terrorism in Xinjiang?, *Ethnopolitics*, 6(1), 1-19

Topgyal, Tsering. 2011. Insecurity Dilemma and Tibetan Uprising in 2008, *Journal of Contemporary China*, 20(69), 183-203

Tschantret, Joshua. 2018. Repression, Opportunism and Innovation: The evolution of terrorism in Xinjiang, China. *Terrorism and Political Violence*, 30(4), 569-588

Mina, Johannes Võhma

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose
„RIIKLIKE MEETMETE RAKENDAMISE MÕJU TERRORIAKTIDE OLEMUSELE:
ANALÜÜS HIINA NÄITEL“

mille juhendaja on Urmas Hõbepappel, MA.

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Johannes Võhma
15.05.2019